

Veřejně přístupný webový informační portál *Fotografie a genealogie šlechtických rodů* dokládá možnosti využití historických fotografií a negativů pro genealogická studia. V širším kontextu ukazuje možnosti práce s historickým fotografickým materiálem jako pramenem. Portál v praxi ověřuje metodiky ([a](#), [b](#)), které byly v rámci projektu vytvořeny pro potřeby práce s historickou fotografií.

Základním zdrojem výzkumu byly fotografické prameny dochované na hradech a zámcích ve správě Národního památkového ústavu (NPÚ) jako součást mobiliáře. Uplatnění historické fotografie při genealogickém studiu je prezentováno na příkladech 40 vybraných šlechtických rodů, představujících nejvýznamnější rodiny, které v 19. století a 1. polovině 20. století tyto hrady a zámky na území Čech a Moravy vlastnily. Z tohoto důvodu je zpracována i posloupnost velmistřů Řádu německých rytířů. U široce rozvětvených rodin je předložen rodokmen pouze té rodové linie, jejichž majetek zůstal ve vlastnictví státu (např. u rodu Schwarzenbergů je prezentována pouze linie hlubocká, nikoli orlická, u Auerspergů pak linie žlebská, nikoli vlašimská atd.). Rodokmeny vznikly v návaznosti na existenci fotografie a pokrývají proto s malými přesahy oběma směry dobu zhruba sta let, tedy období od 2. poloviny 19. století do druhé světové války.

PŘEHLED RODŮ

Na vstupní stránce je dán přehled zpracovaných genealogií rodů, které se symbolicky otevírají kliknutím na ERB RODU. Vyobrazení erbu jsou originály speciálně zpracované pro potřeby webové stránky předním odborníkem na heraldiku Petrem Tybitanlem. Tabulka (viz níže) představuje jednotlivé rody v návaznosti na majetkové držby na území Čech a Moravy. Hrady a zámky jsou nyní ve správě [NPÚ](#).

ROD	PANSTVÍ
Auersperg	Slatiňany, Žleby
Beaufort-Spontin	Bečov nad Teplou
Berchtold	Buchlov, Buchovice
Blücher von Wahlstatt	Raduň
Buquoy	Nové Hrady, Rožmberk
Clam-Galas	Frýdlant, Grabštejn, Lemberk
Colloredo	Opočno
Coudenhove	Kunštát
Czernin	Jindřichův Hradec, Krásný Dvůr
Dalberg	Dačice
Desfours	Hrubý Rohozec
Dubský z Třebomyslic	Lysice
Habsburkové	Ploskovice, Zákupy
Hanau	Hořovice
Harrach	Hrádek u Nechanic
Haugwitz	Náměšť nad Oslavou
Herberstein	Libochovice
Hohenberg	Konopiště
Chotek	Velké Březno, Veltrusy
Kast von Ebelsberg	Mníšek pod Brdy
Lexa von Aehrenthal	Doksany
Lažanský	Manětín
Lichnowsky	Hradec nad Moravicí
Liechtenstein	Lednice, Šternberk n/M, Valtice, Velké Losiny
Metternich	Kynžvart
Mittrowsky	Pernštejn
Pálffy	Břežnice
Podstatský-Lichtenstein	Telč
Rohan	Sychrov
Řád německých rytířů	Bouzov
Salm-Reifferscheid	Rájec nad Svitavou
Seilern	Milotice
Schaumburg-Lippe	Náchod, Ratibořice

Schonburg-Hartenstein	Červená Lhota
Schwarzenberg	Český Krumlov, Hluboká, Kratochvíle, Třeboň
Stillfried z Ratenic	Vizovice
Thurn-Taxis	Litomyšl
Trauttmansdorff	Horšovský Týn
Waldstein	Duchcov, Kozel, Mnichovo Hradiště, Nebílovy
Windischgrätz	Kladruby
Wrbna-Freudenthal	Jaroměřice nad Rokytnou

Výzkum se záměrně zabýval rodem v několika generacích, tedy nikoli pouze posloupností majitelů jednotlivých objektů, ale i manželkami, mladšími bratry, sestrami a dětmi. Těm obvykle bývá věnována menší pozornost. Záměrem takového rozšíření je dát projektu další rozměr vytvořením pomůcky pro potřeby detailnější genealogické identifikace osob.

Ideálně by každý člen rodu měl na stránce svou vlastní kartu s uvedením životních dat, rodinných vztahů (rodiče, sourozenci, partneři a děti) a stručného životopisu, doplněnou fotografiemi dokládajícími podobu v jednotlivých životních fázích. Ne vždy se podařilo docílit tohoto stavu. Fotografické fondy na jednotlivých objektech jsou velmi různorodé. Na některých se dochovaly tisíce fotografií a negativů dokumentující po desetiletí měnící se podobu jejich členů (např. Auerspergové na zámcích Slatiňany a Žleby, Schaumburg-Lippe na zámku Náchod, Chotkové na zámcích Velké Březno a Konopiště). Naopak k některým rodinám se podařilo nalézt pouze několik fotografií (například rody Beaufort Spontin, Blücher von Wahlstatt nebo Kast von Ebelsberg). Důvody lze většinou pouze předpokládat - rodina mohla fotografické památky z objektu odvézt během druhé světové války, mohly být během poválečných let ztraceny či zničeny nebo převezeny do archivu či do některého muzea, kde dosud čekají na své znovuzrození. Pro doplnění portrétních genealogických řad byly proto např. využity historické fotografie ze sbírek Moravské galerie v Brně. Nicméně záměrem projektu není vytvořit vyčerpávající genealogickou studii. Účelem je ukázat veřejnosti možnosti využití historického fotografického materiálu jako originálního pramene poznání pro genealogii.

Jak se na webovém informačním portálu Fotografie a genealogie šlechtických rodů orientovat

Pro jednotlivé rody jsou vytvořeny samostatné webové stránky s aktivním obsahem. Stránky představují historii rodu a genealogický strom, doplněný odkazy na fotografie jednotlivých členů. Kromě genealogického stromu nabízí stránky orientaci v rodině prostřednictvím abecedního seznamu osob, hierarchického seznamu osob řazeného podle generací, seznamu fotografií nebo seznamu míst, spjatých s významnými daty, vztahujícími se k jednotlivým členům rodu. V seznamech nejsou z důvodu generování jmen z databáze použity šlechtické predikáty (tedy „von“ nebo „zu“ před jménem), které obsahuje pouze genealogický strom. Nad každou fotografií je identifikační inventární číslo předmětu, pod kterým je vedena v evidenci NPÚ. Např. inventární číslo BC08441-10 (Národní památkový ústav, mobiliární fond zámku Buchlovice). Citace pod fotografií poskytuje tyto informace: Název díla, Autor (pokud je znám), Místo vzniku (pokud je známé), Datace.

Projekt FOTOGRAFIE A GENEALOGIE ŠLECHTICKÝCH RODŮ vznikl jako výsledek aplikovaného výzkumu projektu Historický fotografický materiál – identifikace, dokumentace, interpretace, prezentace, aplikace, péče a ochrana v kontextu základních typů paměťových institucí (DF13P010VV007)

úvodní text: PhDr. Valburga Vavřínová, Ph.D., Mgr. Petra Medříková